

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В.Коковну Медицинада ишлегенлени күнүн bla АЛГЫШЛАУУ

Багъалы шүёхла!

Сизни профессионал байрамыгыз bla жюргемден къызыу алгышлайма!

Медик – ол адам жюргеги тартып сайлагъан усталыкъды. Сиз уллу эмда оғырулу жумушха жоралагъансыз кесигизни – саусузлагъа багъыугъа, адамгъа артыкъда багъалы болгъан жашаун эмда саулугъун сакълаугъа. Ишигиз къыйынды - бек уллу жууаплыкъыны, кесигизни аямауну, жан аурутуну, болушлукъга келирге не заманда да хазыр болуун излеген.

Къайда урунсагъыз да – поликлиникадамы, стационардамы неда фельдшер-акушер пунктдамы, адамланы, аланы юйюрлерини къадарлары, хал-

къыбызын келир заманы да ма сизге көре боладыла эмда боллукъдула. Сау болугъуз арымай-талмай ишлегенигиз, сайлагъан усталыгъыгъызга кертичилей къалгъаныгъыз, жюрек халаллыгъыгъыз ююн.

Биз мындан ары да республиканы саулукъ сакълаун игилендире барлыкъбыз. Бизни муратыбыз – медицина болушлукъ хар жерде да тынгылы болурча, аны bla ким да жалчытылырча этергеди, медиклөгө шёндюгю заманнга келишген урунуу болумла къуаргъады. Бирге биз ол муратларыгъызга жетерибизге ишексизме.

Барыгъызга да кийик саулукъ, монглукъ, ырахатлыкъ тежейме, ишигизден къууаныгъыз!

ЭКОНОМИКА ФОРУМ – 2022

Россейли командала жараула этерча – тынгылы спорткомплекс

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Санкт-Петербургдагы XXV халкъла аралы экономика форумнун кезиүүндө Россейни спорт министри **Олег Матыцин**, Федерация Советни къаумуна кирген **Александр Карелин**, РФ-ни спорт министрини орунбасары **Одес Байсултанов** эмда Шимал Осетия-Алания Республиканы Башчысы **Сергей Меняйло** bla түбешгендө.

«Олег Васильевич bla аны көп болмай Къабарты-Малкъарга келип кетгенини ююнден сёлешгенбиз, регионда спорттуну, ол санда тау лыжалада учууну, андан ары айнтынуу, инфраструктурасын игилендириүү онгларын сюзгенбиз. Ол санда сёз бизни республикада россейли командала тау тийреледе жарауларын бардырырча тынгылы

спорткомплекс ишлеунүү ююнден да баргъанды. Къабарты-Малкъарны тамаша табижъаты, таза хауасы спортчуланы хазырлаугъа аламат онгла къурайдыла», - дегенди Казбек Коков кесини телеграм-каналында түбешиуден сора.

Ёсюуге къыйматлы атлам

Петербург халкъла аралы экономика форумда Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосу bla Россей Федерациины Правительствосунда Аналитика араны араларында байламлыкъ тохташдырылгъанды. Документте КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** эм Аналитика араны таматасы **Константин Калинин** къол салгъандыла.

Түбешиуню чеклеринде эки жаны да байламлыкъ онгларын сюзгендиле. Сёз Къабарты-Малкъарны социал-экономика жаны bla комплексли

айныууна бурулгъан шёндюгюлю информация-аналитикалы эм эксперт-аналитикалы бёлүмлени ююнден баргъанды.

«Эм алгъа ол стратегиялы планированияны до-кументлерин, милlet проектлени, федерал эм регион къырал программаланы кийириуге, республикада ахшы инвестиция болумлана къураугъа, инвесторла bla хайырлы байламлыкъланы жарашдырыгъа, бизни регионнга магъаналы бёлүмлөгө деп экономикагъа инвестицияланы келтириуге буруулуп», - деп жазгъанды Казбек Коков кесини телеграм-каналында РФ-ни Правительствосунда Аналитика ара bla келишимге къол салынуу эсплери көре.

«Къырал управление бёлүмгө алчы технологияланы сингдириу магъаналы борчланы терк толтуруугъа себеплик этерикиди, инвестиция эм инновация иш bla байламлы суруулада системалы ызыны игилендирирча мурдор къураллыкъады, ол а шёндюгюлю экономика болумлада магъаналы жер аллыкъады», - деп чертгенди республиканы оноучусу публикациясында.

КъМР-ни 100-жыллыгына 4 бет

«Халкъыбызын маданият жашаундан кёпле хапарлы болсала сюөмө»

Дата

«Амалсызлагъа эс тапдыралсам, къууанама»

Хирург Кючменланы Музафарны жашы **Мустафа Къазанда** медицина институтуну бошап, анда битеууло хирургиядан онкология курсну ординатурасын да ётгенди.

9 бет

**Къабарты-Малкъар Республиканы
къырал саугъалары bla
саугъалауну ююнден
Къабарты-Малкъар
Республиканы Башчысыны
УКАЗЫ**

Саулукъ сакълауну айнтыуугъа уллу къыйын салгъанлары, бийик профессионал усталыкълары эмда кёп жылланы бет жарыкълы уруннганлары ююн.

Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы bla саугъаларгъа

ШАМИЛИНА Наталья Альбертовнаны – Къабарты-Малкъар Республиканы Саулукъ сакълау министерствосуну план-экономика бёлүмюно тamatасын;

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы врачи» деген ат атаргъа

БАДРАКОВА Ирина Сафраиловнагъа – Черек муниципал районуну «Ара район больница» къырал бюджет саулукъ сакълау учрежденияны Аушигерде участка амбулаториясыны терапевт врачына

ГЕККИЛАНЫ Жаннетге, Сапарны къызына – Къабарты-Малкъар Республиканы Саулукъ сакълау министерствосуну «Республикалы клиника больница» къырал бюджет саулукъ сакълау учрежденияны анестезиология-реанимация бёлүмюно анестезиолог-реаниматолог врачына

КИБИШЕВ Валерий Мусовиче – Къабарты-Малкъар Республиканы Саулукъ сакълау министерствосуну «Туберкулэздан багъыу жаны bla диспансер» къырал бюджет саулукъ сакълау учрежденияны баш врачына.

**Къабарты-Малкъар
Республиканы Башчысы**

К.КОКОВ

Нальчик шахар, 2022 жылны 15 июню, №57-УГ

ЖАЗЫЛЫУ-2022

Почтагъа барыргъа ашыгъыгъыз!

Багъалы окууучула!

Шёндю 2022 жылны экинчи жарымына газетлеге, журналларга жазылыу кампанияны кыстау баргъан кезиүүдө. Аны себепли бир амал этип, бу магъаналы эм керекли жумушшу тамамларгъа оң табыгъыз.

Малкъар тилде чыкъынан жангыз газетибиз хар таулуу юйюрге багъалы къонакъча кирсин, уллуу-гитчеге да акыллы сёз нёгер, оғырулу кенгешчи болсун.

Жазылыуу алты айга багъасы **741 сом bla 6 капекди.**

Бизни индексибиз – №5893

КъМР-ни 100-жыллыгына 4 бет

«Халкъыбызын маданият жашаундан кёпле хапарлы болсала сюөмө»

Дата

«Амалсызлагъа эс тапдыралсам, къууанама»

Хирург Кючменланы Музафарны жашы **Мустафа Къазанда** медицина институтуну бошап, анда битеууло хирургиядан онкология курсну ординатурасын да ётгенди.

9 бет

ЭКОНОМИКА ФОРУМ – 2022

Огъары Бахсанда гитче гидроэлектростанция ишленирикди

Санкт-Петербургда бардырылгъан халкъла аралы экономика форумда КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** «РусГидро» акционер обществону правленини председатели-генеральный директору **Виктор Хмарин** bla Къабарты-Малкъар Республикада Огъары Бахсанда гитче гидроэлектростанция ишлерге деп келишимге къол салгъандыла. Аны юсюнден республиканы оноучуну пресс-службасындан билдиргендиле.

Этилген тергеулеге кёре, капитал салымла 5,5 миллиард сом боллукъуда. Ишленирик станциины кючлююю 25 мегаватт боллукъуда, бир жылгъа орта эсеп bla тергегенде, бек аздан 100 миллион киловатт электрокюч чыгъарыллыкъды. ГЭС-де къурулуш ишле планнага кёре 2027 жылда бошаллыкъудыла эм ол хайырланыргъа бериллики.

«Республикада гитче электростанцияланы ишлеу белгиленинген мардагъа кёре барады. 2021 жылда ноябрь айда биз Виктор Викторович bla Черек районда кючлююю 87 миллион киловатт болгъан гитче ГЭС-де къурулуш ишле башланыуна къатышхан эдик. Сагъынылгъан ГЭС-ни къурулушу 2024 жылгъа бошаллыгъа керекди. Ишлене тургъан кючлююю 23,4 мегаватт болгъан гидростанция регионну деменгили энергокомплексини Тёбен-Черек каскадыны төртүнчү кесегиди, ол 2002 жылда декабрьде хайырланыргъа берилгендиз».

Эсигизге салайыкъ, 2016 жылда республикада кючлююю 30,6 мегаватт болгъан Зарагиж МГЭС, 2020 жылда уа 10 мегаватт кючлююю болгъан Огъары Малкъар МГЭС ишленнгенди.

«Бизни Русгидро bla бирге ишлеуюбуз комплекси социал-экономика сорууланы тамамларгъа, регионда жер-жерлени айытыргъа, жашау этерге керекли амалданы толусунлай хайырланыргъа буруулупду.

Огъары Бахсанда МГЭС-ни ишлеп башлау эллери-бизни электрокюч bla жалчытыргъа, электрокючюю къытлыгъын азайтыргъа тант себеплик этерикидиле. Бу проектни жашауда бардыры артыкъда узакъ тау эллерибизге магъаналы. Андан сора ол регионну экономика тутхучулугъун кючлейди, электрокючюю тохтаусуз берип турууну жалчытырыкъды, налогла төленирикдиле эм жангы ишчи жерле къураладыла. Республика бы инвестиция проектни жашауда бардырыргъа Русгидрогъа административ эм инфраструктура жаны bla себеплик этерикидиз», - дегенди КъМР-ни Башчысы.

Нальчикде шёндююю технологияланы айытыхан парк ачыллыкъыды

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Санкт-Петербургда бардырылгъан халкъла аралы экономика форумда Кавказ.РФ биргиуу генеральный директору **Хасан Тимижев** bla тюбешенди. Тюбешину кезиуюнде Нальчикде шёндююю технологияланы айытыхан ИТ-паркны ишлеу bla байламмы сорууланы сюзгендиле.

«Къаллай жумушла тамамланыргъа кереклиси белгиленингенди, ол санда къурулуш ишле бардырыллыкъ жерде юридический жаны bla не зат ишлерикилерин, проекттү техника эм экономика кёрюмдөлөрин, паркны мекямы эм билдириуле жыйылгъан араны ёлчемлери неллай бир боллугъуна къарагъандыла. Сагъынылгъан

парк ишлеп тебиресе, экономикин тюрлю-тюрлю бёльмлерин цифра амалтъа айланырыргъа, ол санда кадрларын хазырларгъа, ИТ-биралии айнтырыргъа тап онгла къуаргъа, конкуренциягъа чыдамлы технологииланы эм товарлары чыгъарыргъа, бийик технологияланы эм илму bla байламмы продуктланы эм жумушланы шёндююю болумлада тамамларгъа онг берлики», - деп билдиргендеги республиканы оноучусу кесини телеграм-каналында тюбешину итогларына кёре.

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков Кавказ.РФ биргиуу майданында «Остров Аквакультура» компанияны оноучулары bla да тюбешенди. Ала республикада форель чабакъынды ёсдюю жаны bla уллу мюлкюн къурау инвестиция башламчылыкъларын тура этгендиле. КъМР-ни Правительствосу Кавказ.РФ bla ол проектни республикада бардырыу онгларын сюзгендиле, деп билдирдиле КъМР-ни Башчысыны bla Правительствосуну пресс-службасындан.

Ахшы инвестиция болумланы къураугъа – баш магъана

Петрбург XXV халкъла аралы экономика форумда Къабарты-Малкъар Республика bla Промсвязьбанкны араларында байламлыкъ жюрютоу келишимге къол салыннганды. Документни КъМР-ни Башчысы

Казбек Коков bla «Промсвязьбанк» ПАО-ну председатели **Пётр Фрадков** дурус кёргендиле.

«Келишим Къабарты-Малкъар Республикада ахшы инвестиция болумланы къурауну жалчытырча магъаналы проеклени, федерал эм регион программаланы бардырыу жаны bla къошакъ келишимлени эм планланы тохташдырыгъу себеплик этерикидиз», - деп белгилегендеги Казбек Коков.

«ПСБ Къабарты-Малкъарда экономика эм социал тохташыулукъя къайгъырткан координация штабы члениди. Банк берген кенг кредит-финанс амалла мындан арысында да КъМР-ни экономикасын кючлендириликлерине ийнанама», - дегенди Пётр Фрадков.

Эки жаны да мындан арысында да байламлыкъланы сюзгендиле: ПСБ социал магъаналы проеклени бардырылупарына къошуллукъду, дагыда шёндююю банк технологияланы bla инфраструктуралы айнгуларына болушурукъуда. Байламлыкъла гитче эм орта предпринимательству кредитование системасын айытыгуу эм замъщиклени битеу къаумлары да ипотека амалланы женгил хайырланууларына буруулупду. Документте кёре инвестиция хал игиленирилирча регионнага болушлукъ таптдырыллыкъды эм банк инсанланы жашау журтла bla жалчытуу программалагъа къатышырыкъуда.

Казбек Коков кесини телеграм-каналында ишчи тюбешину эсперерини юсюнден хапарлагъанды эм банкны оноучуларына «ПСБ-Сайбылгеге» Битеуроссей спорт проект» социал проектни чеклеринде Тышында ойналгъан баскетболу арасын къурау башламчылыкъ ючюн ыразылыгъын билдиргендиле. Ара Нальчикде 2-чи Таманская Дивизия орамда ойналлыкъуда. Аны ачылыуу 2022 жылда августнү ахырында боллукъуда эм Къабарты-Малкъар Республиканы къуруалыууну 100-жыллыгъына атталлыкъуда.

КъМР-ни bla Удмуртияны араларында байламлыкъла жаны bla келишимге къол салыннганды

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Казбек Коков** Удмуртияны Башчысы **Александр Брецов** bla ишчи тюбешиулери къуралгъанды. Аны чеклеринде сатыу алыу-экономика, илму-техника, маданият эм башха бёльмледе байламлыкъланы тох-

ташдырыу келишимге Къабарты-Малкъар Республиканы bla Удмурт Республиканы Правительстволары къол салгъандыла. Документде регионланы бирге ишлеулерини 20 ыздан артыгъы белгиленеди.

Удмуртия Приволжский федерал округнун айныгъан промышленный-аграр регионуда, ол Урал экономика районну бир кесегиди. Республиканы промышленный предприятиялары байламлыкълагъа (связьгъа) керекли затланы, радиоэлектроника, медицина техника, нефть-газ оборудование, темирден bla пластмассдан затла чыгъарадыла. Субъекттээ мюлк да магъаналы жерни алады: малла жайыу эм кёгет ёсдююру.

Регионланы хар жаны bla байламлыкълары регионну иели субъекттерини араларында рынок халларын игилениричка болумланы къураугъа себеплик этерикидиле. Удмуртияны bla Къабарты-Малкъарыны предприятияларыны араларында биринчи ишчи байламлыкъла тохташдырылгъандыла, республикадан Удмуртиягъа кондитер эм сют, урлукъ продукция жибериледи. Бийик технология продукция чыгъарагъан предприятиялары байламлыкъ жюрютурча онгларына къарагъанды. Къабарты-Малкъарыны жанындан сёз ол санда электроэнергетика жарагъан бийик-вольтлу аппаратураны, тюрлю-тюрлю алмаз инструментлени, шёндююю медицина цифралы рентген техниканы юсюнден барады.

Сёлешиуледе туризм бёльмде байламлыкъланы юсюнден да айтхандыла - Нальчикни курортларында саулукъ кючлендириу эм тири солууну, бийик-тай болумлада спорт командалары жарау жыйынтуларын къурауну юсюнден. Келишимде отлукъ-энергетика комплексни айныуу, энергия, аны аягуу жюрютууге себеплик этген технологияланы жаращдырыу эм жашауугъа кийири тема да белгиленеди. «Сёзсюз, сынамла бла шагырайлени эм экономиканы башха-башха бёльмлери bla байламмы билим бериу программала да хайырлы боллукъуда», - дегенди Къабарты-Малкъарыны Башчысы.

Жууукъ заманда Къабарты-Малкъар эм Удмурт республикаланы инвестиция проектлерини кёрюмдюлөрини базаларын къурау иш бардырыллыкъуда, ол санда импортну алышындыруу проектле жаны bla да. Регионну таматалары Къабарты-Малкъарыны эм Удмуртияны предприятиялары да къошуулуп регионла аралы онлайн-бизнес-миссияны къурау эм бардыруу сорууну да сюзгендиле.

«Модуль къонакъ юйлени кёбейтиу изленнген борчларыбызыдан бириди»

Санкт-Петербургдагы XXV халкъла аралы экономика форумну кезиуюнде КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Ростуризмни таматасы **Зарина Догузова** bla ишчи тюбешиу болгъанды. Ала Къабарты-Малкъарда туризм айнытуу bla байламмы мындан ары бардырыллыкъ ишлени сюзгендиле.

Туристлени саны ёсе баргъаны себепли курортлары инфраструктураларын игиленириу, къонакъ юйлени кёбейтиу эмда бу бёльмде этилген башламчылыкълагъа болушуу баш магъаналы жумушла болгъанлай къаладыла. Россейни Правительствосуну оноуу bla Къабарты-Малкъарга ол жумушлагъа 250 миллион сомдан аслам бёльннгенди.

«Жылны башындан бери бизде 300 минг чакълы адам солуп кетгендиле, ол а билтүрнү бу кезиуюнде эзе 25 процентте кёпдю. Регионубуз къыралы кесинде туризмни айнытуу программаланы асламысына къатышади. Мында модуль къонакъ юйлени къурау магъаналы борчлардан бириди, аны биз Ростуризм bla бирге толтуургъа мурат этебиз», - деп жазгъанды Казбек Коков тюбешиуден сора кесини телеграм-каналында.

Ушакъны кезиуюнде курортлада солугъанланы къоркъуусулукъларын жалчытууну юсюнден да сёлешинненди. Алайды да, 1 июльдан экспкурсоводланы, жол кёргюзтючүлөнү, гид-тилманчуланы да ишлери bla байламмы закон кючюне кирди. «Анда тохташдырылгъан жоркукъла Къабарты-Малкъарыны курортларында толусунлай толтуурлукъуда», - деп чөртгенди республиканы оноучусу.

МЕДИЦИНАДА ИШЛЕГЕНЛЕНИ КЮНЮНЕ

«Амалсызлагъа эс тапдыралсам, къууанама»

Хирург Кючменланы Музафарны жашы Мустафанды юсюндөн жазар-гъа деп къолума къаламны алғындыма, белгили орус жазычуу Антон Чеховну бу сөзлери эсими тюшгендиле: «Бу усталык-ны сайлагъан адамны жюргө басымлы, ниети таза, акылы, саулугу да кючю болургъа керекдиле». Мустафа олышан-лагъа келишидеп, мен алай къарайма.

Ол Къазанда медицина институтуну бошап, анда битеулю хирургиядан онко-логия курсу ординатурасын да ётгенди. Студент жылларын эмдә преподавательлерин уллу хүрмет бла эсгереди. «Атлары кенг белгили профессорла бизге: «Коллегаларыбыз, докторла», - деп, алай сёлеше эдиле. Ол ала бизге ышаннганларына шагъаттыкъ этген шартты. Биз аланы со-къурандымзагъа көрөшгөнбиз», - дейди менин ушакъ нёгерим.

Республикагъа къайтханда, Кючмен улу Нальчикде къалырғъа умут этген эдиле. Болсада Зольск район больницаца ишлерге адам табылмайды деп, аны ары жибередиле. «Алай бла Залукокоажеге барама. Хирургия бёльюмде 60 ундуруку-гъа жангыз бир врач бар эди. Къысхасы, уста жузерге сюе эснг, кемеден тенгизге секирирге керексе, дегендей болгъан эдим», - деп ышарады Мустафа Музафарович, уллу институтуну клиникасындан келип, хирургия жаны бла сау районда болгъан проблемала бла бетден-бетге тобегенин эсгере.

Хирургнү ол замандагъы ишин көр-гюзтөр ючюн бир-эзи юлго келтирирге сюеме. Кёп сабийли ана дагъыда бири артыкъ боллукъду деген оюм бла, аны ке-тертиргө баргъанды. Анда уа тапсыз опе-рация этип, тиширину терк болушлукъ берген машина бла район больницацагъа

келтиредиле. Гинеколог Нальчикден Тамара Позднякованы чакъырадыла, ол ана орунну кесип кетереди, Кучмен улу уа андан къалгъан къыйын операцияны этиди. Төртүнчю кюн саусузгъа дагъыда бир операция керек болады. Мустафа аны кеси аллына бардырады. Тишириу бююн да сау-саламат жашайды.

Бир жол а Мустафа солуу күнде кюн-юне келеди. Курткасын да тешгинчи, тамата къарындашы хылыф кирип, көгерип тургъан къоншу жашчыкъыны столгъа салады. «Мынга бир зат эт!» - дейди. Мустафа жүргөгине массаж этип, ауздан-аузгъа солуп башлайды - жүрек ишлеп тебириди. Кичи къарындашына уа: «Ото-умда иничке биргъычыкъ барды, аны терк бери жетдир!», - дейди. Къазандан ашыра, кафедрадагы къызыла сау-агъа түрлү-түрлү биргъычыкълары бла терк болушлукъ бериргө жарагъан затладан чөмоданчыкъ жыйышдырып берген эдиле. Къарындашы керекли биргъычыкъыны алып келди. Алай бла сабий солуп башлады.

Аны Нальчикке Республикалы клиника больницацагъа элтирге тюшеди. Жолда би-ягы сабийни солуу тыылып башлайды. Малкагъа къайтып, Мустафа Музафарович шприц бла болгъурдагында жыйылгъан тюкорюнкю кетереди. Бахсандан бир кесек озгъанлай, жашчыкъ биргъычыкъыны чыгъярып атады да, олсагъат ёлюп башлайды. Доктор, жашны машинаны чыракъларыны аллында асфальта жат-дaryп, билген алмаларын аямайды. Ол кезиуде уа сабийни анасы: «Ол ёлгенді!» - деп къычырыкъ этип, - врачны бир жа-нына тортюргө көрөшеди. Бир кесекден сабий эс жыяды. Андан сора больницацагъа жетгинчи врач жашны болгъурдагында

трубканы кеси къаты тутуп тургъанды.

Къутхарылгъан жаш эртте уллу бол-гъанды. Бююн, бүгече да аны ата-анасы къоншу докторгъа болушлукъ излеп келдиле: «Къарачы, сени «жашынг» къалай айтады, къалай оюм этиди! Аны бла сёлеш да, бир акыл юрет», - деп тилейди.

Дагъыда бир кезиу а тюш бла байламлы эди. Къарт къатынчыкъыны ётюн кетериргө хазырлай эдиле. Эрттенлике операцияны аллында ол тюшон врача айтады: «Баста эттере хазырлана туралу эдим, тюйнү ари-улағынна, таза болгъанын да көргөнме, сүүгү къуярны аллында уа, дагъыда бир кере бир къарайма да, анда эки ташны көрөм - бири тауукъ жумуртхача, башха-сы уа тырнакъ төнгли бир». Операцияны кезиунде хирург ынчакъыны ётюнде къолгъа терк тюшмеген бек уллу ташны көреди. Ол аман ауру болур, деп оюмлайды. Операцияны бошап, ётню ачханында

уа, анда - эки таш. Экиси да къарт къатынчыкъ тюшонде көргенчя аллайла...

Районда иги кесек заманы ишлеп, Мустафа Нальчикде шахар клиника больницацагъа кёчеди, бююн да анда ишлайди. Анда коллективни, бёльюмде болумну да бек жаратханды. Атлары айттылгъан хирургла Тимур Керимов, Эдуард Низамов, Эфендиланы Илияс bla танышханын насыпха санайды. Бёльюмге Ибрагим Кубалов эмдә профессор Борис Мизаушев, артда Марат Хубиев, Рустам Калибатов, Анзор Кумышев да башчылыкъ этип тургъандыла.

Сёзсюз, ол тамамлагъан иш къыйынды, алай кеси айтханыча, сейирлиди. Хирург, кюндөз ишлөгөн бла къалмай, кече да дежурстулукун бардырады. Мустафа айтханнага көре, врачлары асламысы план bla этилген операцияны жаратадыла, нек дегенде саусуз иги тинтиледи, аны операциягъа тынгылы хазырлайдыла. Амал-сыз болуп көлтиргенни юсюндөн а врач бир зат да билмейді, ол себепден битеу билиминги, ақылынгы да жыйышдырыр-гъа тюшеди. Кючмен улу да къыйын, ол-саңыт көлтирилген саусузлагъа операция этерге сюеди. «Ала бла биргө ауруйса, ала бла биргө иги боласа», - дейди. «Врач - ол усталыкъ тюйнүлдү, жашау халды», - деп къошады дагъыда.

Мустафаны юй бийчеси Аслижан да врачды, терапевт. Ол интернатураны шахар больницаца ётгенинде тюбешген-диле ала. Төрт сабий ёсдюредиле.

- Элге бююн да къайтыргъа ыразы эдим. Анда къаллай саусузгъа да къа-райса, - дейди Мустафа. - Алай сабий-лөгө билим бериргө көреклиси бир кесек чырмайды. Алай кесим элде ёсгөнме да, элчи болгъанлай къалгъанма. Тауланы не къадар бийигине ёрлөгөнүм сыйын, аллай бир эркин солуйма. Шүёхларым bla лыжалада учама, жолсуз жолла бла машинада барама.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

ЖЫЙЫЛЫУ

Жамауат биригиулени кенгешчи къауму сайланнганды

КъМР-ни Жамауат палатасында Коммерциялы болмагъан организациялары (НКО) советини жыйылдыруу ётгениди. Анда аны председатели эм оночуу къауму айырылгъанды.

Совет 2011 жылда къурал-гъанды. Ол кезиуде аны къауму мунда 51 организация киргендиле. Бююнлюкде уа аланы саны 890-гъа жетгендиле.

Жыйылдыруу башлай, Жамауат палатасы таматасы Хаз-ретали Бердов тюбешиуке къатышканланы коммерциялы болмагъан организациялары бююннү болумларыны юсюндөн къысха билдириу этгендиле. Советни алгъыннагы башчысы бююнлюкде Палатасы къаумуна кирмегенин эсге салып, жорукълагъа тийишликде, ол кенгешчи къаумгъа таматалыкъ этерге эркин бол-

магъанын белгилегенди эмдә Советни таматасына Юлия Ордокованы кандидатурасын көргүзтөнди.

Жыйылдыруу чакъырылгъан организацияларыны саны 50 жете эди. Ала барысы да Юлия Валерьевнаны кандидатурасы жанлы болуп, къол кётюргендиле.

Юлия Ордокова «Центр под-держки социокультурных про-ектов «МИРТ» организациягъа таматалыкъ этгендиле. Бююнлюкде ол кесини 2 проектин жаша-уда бардырады, коммерциялы болмагъан организацияны ишин къурауну юсюндөн се-минарла да ётдюредиле. Аны проектлеринден бири уа 115-си атты дивизияны къадары бла байламлыды. Республиканы аны къаумунда сермешле бардыра, узакъ 1942 жылда

Ростов тийресинде жан берген къызыл аскерчилени сыйларын андан да бек кётюрюп, къадар-ларын ачыкълау бизни хар би-ризбиз да борчубузду, дейди.

Ызы bla жыйылгъанда Советни таматасыны орунбасар-ларын да айыргъандыла. Ол къуллукъчулагъа Сокъурланы битеуроссей организацияларыны бёльюмюн таматасы Чёркесланы Юрийни bla «Эко-логия-жаша» деген регионал аралы экологиялы къымылда-нуу таматасы Галина Кярованы тийишил көргендиле. Жууаплы секретарьгъа уа «Россейни эрменлилерини союзу» деген битеуроссей организациянын бёльюмюн жаш төлү бла ишлеу жаны бла таматасы Анаит Погосян сайланнганда.

Советтин президиуму да айырлыгъанды. Анга 15 организацийнан келечилери киргендиле. Ол санда жангы къуралгъан «Къарачай-малкъар халкъны маданият совети» жамауат организациянын председатели Жабелланы Лидия да. Юлия Ордокованы тилеги bla президиуму келечилерини хар бири кесини ишини юсюндөн айтханды эм жууукъ кезиүе къаллай проектлени жашауда бардырып муратты болгъанларын ачыкълагъандыла.

- Бизни организация быйылны башында къарачай-малкъар халкъны интеллигени-сыны тилеги bla къуралгъанды. Бизни мураттыбыз - эки Республиканы маданиятларын айната, жаш төлбюзюн түрлү-түрлү магъаналы жу-

мушлагъа тири къатышырға кёллендириуду. Кёп болмай Кисловодск шахарда нарт эпос-ха жораланнган семинарны ётдюргенбиз. Анга атлары са-уай къыралда эм андан да тышында белгили болгъан алимлеребиз bla суратчыла-рыбыз къатышандыла.

Ызы bla кёрмючле къурал-лукъдьыла. Аланы СКФО-ну бир ненча шахарында көргүз-турюкбюз. Жууукъ кезиуде журналистлени араларында миллетибизни тарыхына, маданиятына эм айнууна жо-раланнган ишлени конкурсун бардырлыкъбыз. Быйылгъа дагъыда бир ненча магъаналы жумуш белгилегенбиз. Кесими юсюндөн айтханда, кёп жылланы культура бёльюмде ишлеп тургъаным себепли,

сизни ишигизге да хайырмы жетдирирме деп умут этеме, - дегенди Лидия Локъманновна.

Юлия Валерьевна сынамлары болгъан адамла алагъа бек керек болгъанларын чертип, ыспас этгендиле.

Ызы bla жыйылдыруу чакъышканла грантлагъа деп жа-рашдырылгъан проектлерин жашауда бардырыптары, чырмау этген сылтаула болгъанларын белгилеп, Советни таматасындан ол затланы мындан ары кетерир ючюн специалистле бла семинарла къурарын ти-лекендиле.

Юлия Ордокова, битеу айттыл-гъан кемчиликлөгө эс бёльюп, Совет тийишилсича ишлерча онгла излерге сөз бергенди.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

ЭСКИ СУРАТ

Къайда да атларын иги бла айтдыра

Бу сурат Кыргызстанны Фрунзе обласыны Кант районунда халкыбыз туугъан жерине къайтыр жылланы аллында алышынганды. Анда адамланы жартысы кыргызылдыла, къалгъанлары уа таулудыла. Ала колхозда токда ишлей эдиле. Суратны редакцияга Текуланы Тахир көлтиргенди.

Сол жанындан ючюнчю жаланбаш тургъан Тахирни атасы Шамилди. Аны арт жанында фуржкасы бла Толбайланы Харунду. Биринчи тизгинде сол жанында төртюнчю Текуланы Ханапиди. Аны арт жанында, башында бёркю бла сюелген киши Бапыналаны Тахирди. Оң жанында къыйырдагы уа Атмырзаланы Магометди. Бирси жашла уа кыргызылдыла.

Башында сагынылгъан таулупа көчгөнчюлюкден сау-саламат къайтып, асламысы Кёнделенде жашагъандыла. Текуланы Ханапий

а Жанги Малкъарда тургъанды, Бююнлюкде ала дунияларын къойчуулукъда атын иги бла айт- алышыпдыла.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

СПОРТ

Юйрениуле – Минги тауда

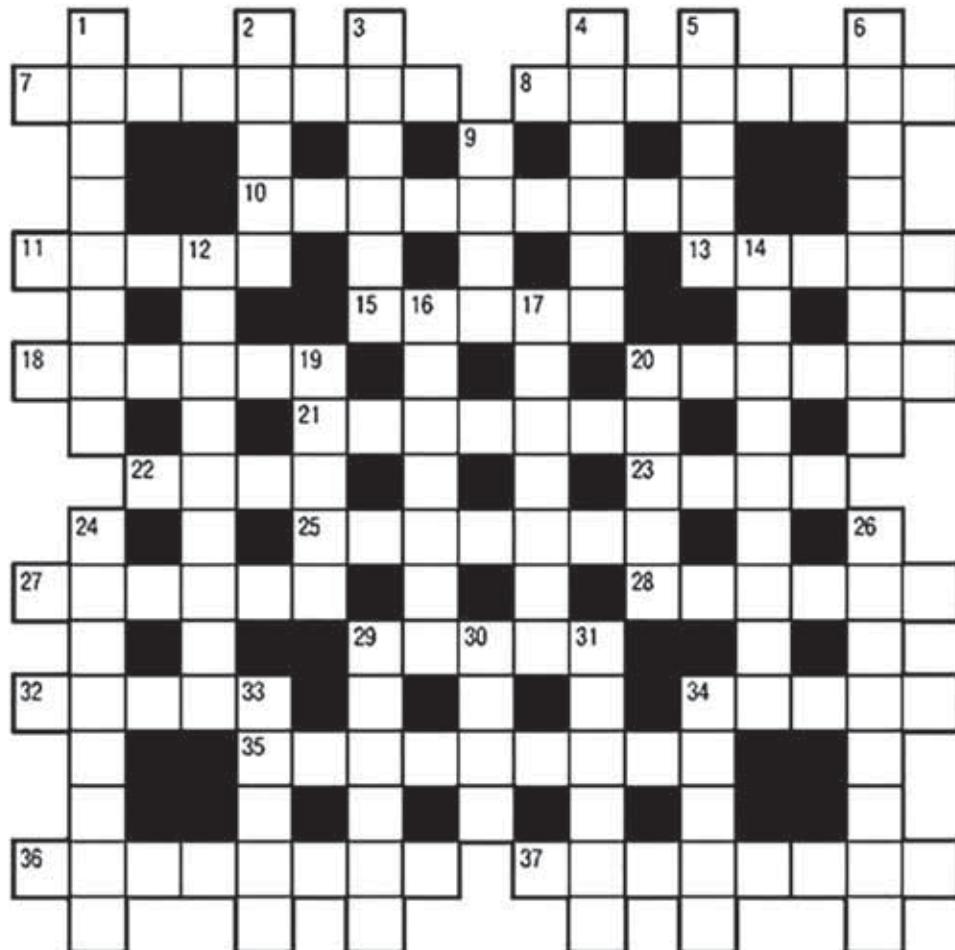

Россейни лыжалада учуудан юниор жыйымдыкъ командасы бу күнледе юйрениу-жарау этиулерин Минги тауда бардырады.

Күнню халы иги болгъаныны хайырындан юйрениу программаны чурумсуз толтуургъа онг чыкъгъанды. Лыжачыла жарауларын къыралыбызды эм бийикде орналгъан канат жоллада Гара-Башы станцияда (3827 метр) ётдюредиле. Эртеннеги къаты къарда учар ючюн ала жумушларын 5:30 сагъатда башлайдыла. Жылылыула курорт жабылгъынчыгъа дери бардырыллыкъдыла, быйыл аны болжалын июльну аллына дери согъандыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 7. Тау эл. 8. Жююн кеси тюшюрген машина. 10. Санат. 11. Къара агъач. 13. Биченлик. 15. Къышны шарты. 18. Кюн ортада ашагъан азыкъ. 20. Адыр. 21. Хапарчы. 22. Поэт Кашежева. 23. Арапда жюрюген ахча. 25. Жырчы таулу къызы Улбашланы 27. Биттирлани полковник къызлары. 28. Къолан. 29. Кино көргөзтөн къабыргъа. 32. Эртте аскерчини сауту. 34. Жылы көлгөн. 35. Тобагъа къайтыу. 36. Жау сюртюмленген эшикни тауушу. 37. Жабыу.

ЁРЕСИНЕ: 1. Къанатлы. 2. Тышындан келип, юйлю болгъан. 3. Къоншу миллет. 4. Баймакъ атлагъан. 5. Алаша шкаф. 6. Малкъарда аллай аты бла тепсеу барды. 9. Къынылкъада ариу сёз аны береди. 12. Суу тюбюне батылгъан тауруху къырал. 14. Жюрек тынчлыкъ. 16. Отну мыдыхы. 17. Къоншу къырал. 19. 8 март байрамны къурагъан Цеткинни аты. 20. Къагъытда адамны, затны сыйфаты. 24. Бек эриши көрүннеген адам. 26. Зумакъулланы Танзилияны аллай аты бла китабы барды. 29. Самолёттүн элтген къаум. 30. Артист къурагъан сыйфат. 31. Багъалы табийгъат басма къумач. 33. Къурагъан нартюю сабах. 34. Дарман излетген шарт.

ГАЗЕТИН 68-ЧИ НОМЕРИНДЕ БАСМАТАННЫН СЁЗБЕРНИИ ЖУУАПЛАРЫ:

ЭНИНЕ: 7. Къашхатау. 8. Жукъучула. 10. Драматург. 11. Арина. 13. Усхур. 15. Адакъа. 18. Кыргызыч. 20. Къаймакъ. 21. Азманчы. 22. Айыл. 23. Луар. 25. Муратлы. 27. Колыма. 28. Къалкъан. 29. Жылыу. 32. Къырау. 34. Акъмакъ. 35. Базынычу. 36. Чырахтан. 37. Жаланлыкъ.

ЁРЕСИНЕ: 1. Сабырлыкъ. 2. Марда. 3. Балата. 4. Мужура. 5. Пулгу. 6. Алтаулан. 9. Жаза. 12. Ногъайлыла. 14. Сайлаулукъ. 16. Дамырлы. 17. Къанатлы. 19. Чалма. 20. Къышлыкъ. 24. Къарышлыкъ. 26. Халаллыкъ. 29. Жазгъян. 30. Лена. 31. Улуғъан. 33. Убых. 34. Аума.

Ангылатыу

Хаж къылырғыза хазырланнганланы эслерине

РФ-ни ФСБ-сыны КъМР-де Чекчи управлениясындан 2022 жылда Сауд Аравиягъа хаж къылырғы жолгъа чыкъгъанлагъа эсгертиулени ачыкъ этгендиле.

Ведомстводан бизге билдиригенлерича, арап къыралгъа «Минеральные воды» аэропортдан ухан российлелени тыш къыраллы паспортлары эмда Сауд Аравияны визалары болургъа тийишлди. Тыш къыраллы паспорт тас болгъан кезиуле да тюбеучюдюле. Бу кезиуде чырмуала болмаз ючюн инсан биргесине российли паспорту бла түүгъанына шагъатлыкъ къагъытны алса игиди. Алай бла РФ-ге къайтырғы женгилирек боллукъду.

Тишируулагъа энчи излемле салынадыла. Аланы эрге чыкъгъанларыны юсюндөн шагъатлыкъ къагъытлары болургъа тийишлди. 45 жылдан жаш тиширыну эр киши ашырады, аланы жууукъукълукълары документледе белгиленирге керекди.

Акъылбалыкъ болмагъанла асламында законлу келечилери бла бирге барычуудула тыш къыраллагъа - атасы, анасы, осуйлукъ этген инсан эм башхала. Алай жууукъ таматала ашырмай эселе, тыш къыраллы паспорт бла бирге сабийни законлу келечилерinden бирини аны Российскойнан тышына чыгъаргъа къойгъаныны юсюндөн документи болургъа керекди. Нотариусда жарашдырылгъан къагъытда акъылбалыкъ болмагъан къайтырғы баргъаны, анда къаллай бир заман турлугъу да белгиленидиле.

Коронавирус жукъгъан аурууну жайылыуна къажау жорукъланы сакъларгъа кереклисисин да белгилегендиле ведомстводан.

Россейни инсанларына тышына барыргъа эркинликлерине чекле да бардыла. Алай РФ-ни Правительствоу 2020 жылда 27 марта чыгъаргъан 763-чю номерли бегимде жазылыпдыла. «Жолгъа чыгъарыны аллында «РФ-ден тышына барыну эм РФ-ге келинүү низамыны юсюндөн» федерал законну 15-чи статьясында белгиленин тизмеге эс буургъа чакъырабыз. Жашау жүрт-коммунал жумушла, алиментле, налогла эм башха төлеуле этилмей, борч жылылгъан эс, къыралдан тышына барыргъа чекле салынадыла. Шартланы Сюд приставланы федерал службасыны регионалада бёлүмлериnde билирге боллукъду», - деп ангылатхандыла чекчили.

Хажны кезиүүндө радикал къаумла, инсанна бла байламлыкъланы къурамазгъа, Российскойнан къырал чегинден экстремист материаллары тизмесине кийирилген китапланы элтmezge кереклисисин эсгертиедиле. «Сауд Аравияда хакъызыз китапла юлешинедиле. Алай аланы алырдан алгъа къаумланы таматалары бла кенгеширгө тийишлди. Алай РФ-де чекле салыннган китапланы тизмесинде белгиленирге боллукъду», - дегендиле ведомстводан.

Къыралны чегинден ётген кезиүде излеммели юслеринден соруулары болгъанланы бу телефон номерлелеге сёлешип, жууапла алыргъа онглары барды (хар күн да 9.00-18.00 сагъатта дери. 13.00-14.00 сагъатта солуу кезиу):

Минеральные Воды ш.:
тел. (факс) 8 (8792) 25-86-74

Нальчик ш.:
тел. (факс) 8 (8662) 48-18-58

Джиддада РФ-ни консульствосу ишлейди. Аны баш мураты Российскойнан хажиликни толтургъан инсанлагъа ангылатыу ишни бардырыу, болушлукъ этиудю:

Адреси: Saudi Arabia, Jeddah 21454, P.O. BOX 15786, Al-Andalus str., 14.

Телефонла: (8-10-966-2) 665-92-12; (8-10-966-2) 665-92-55.

Факс: (8-10-966-2) 665-92-32.

e-mail: ruscons1@awalnet.net.sa.

Басмагъа ТИКАЛАНЫ Фатима
хазырлакъанды.

ЖАЙ СОЛУУ

Зауукълукъ ала, саулукъларын да кючлендире

Тырныаузуну Совет Союзу Жигити В.Г. Кузнецов атлы 6-чи номерли орта мектебинде июньну аллындан башлап «Горные ручейки» деген күндюзгү лагерь ишлейди. Аны башчысы Башийланы Фатима билдиригеннеге көре, анда 7-12-жыллыкъ сабийле солуйдула. Аланы араларында ёксозле, къолайсыз, көп сабийли, толу болмагъян юйюрледен балала эм къыйын къылукълыла да бардыла. Ала жыл санларына эм сейирлерине көре эки отрядха юлешиннендиле. Окъуучула бла юретиучюле, къошакъ билим берүү жаны бла педагог, физкультурадан инструктор, музықадан устаз, медик, психолог, социал специалист ишлейдиле.

Лагерьде сабийле саулукъларын кючлерча, заман-

ды, жангыз да зарядка бла эсепле чыгъарыу къайтарыладыла. Окъуучула таза хауада көп туралы, ойнайдыла, табийгъатха жоючуулукълагъа чыгъадыла. Ала мектепде сау күнню ётдюргөнгөнгөнгө көп затны тамамларгъа жетишедиле: жангы билим аладыла, жыр эм чыгъармачылыкъ конкурслагъа, эришиулеге къатышадыла. Сёз ююн, Пушкинни күнүндө библиотекачыла къурагъан «Арина Родионовнаны жомакълары» деген калейдоскопхан баргъандыла, деменгили поэтни жашау жолуну юсюнден фильмге къарагъандыла, аны жомакъларына көре соруулагъа жууапла бергенди.

Солугъан школчулуда къонакъда ич ишиле органланы келечилери да болгъандыла

жюрютген 1-чи номерли лицейден жаш инспекторлары къатышыулары бла акция ётдюргөндө.

Тырныаузуда чабакъ тутхан мюлкө жоючуулукъ да сейир болгъанды. Сабийлени эм жаш төлөюн чыгъармачылыкъларыны Мокъаланы Магомет атлы арасында

нарт эпосха аталгъан көрмөчүгө да сююп къарагъандыла, кружоклагъа да баргъандыла.

Бусагъатда сменни жангыз да жартысы бошалгъанды, алай эссе уа, сабийлени алкъя көп сейирлик жангычылыкъла сакълайдыла.

Анатолий ТЕМИРОВ.

ларын зауукълу, хайырлы да ётдюрюрча битеу онгла къуралгъандыла. Солууну программы да энчи халда жарашдырылгъанды - бир күн башхасына ушамай-

эм къоркъуусуз жашау бардырууну юсюнден ушакъ этгендиле. «Эс буругъуз, сабийле!» деген профилактика мадарланы чеклеринде Отарланы Керимни атын

чыгъаргъа эркинлик нек берилмегенини, заявление бла байламлы жумуш къалай толтурулгъаныны юслеринден адамла билгенлей туралыда.

Башда белгиленнеген 25 минг заявлениядан бююнлюкке 24 минги тинтилип, жууапла берилгендиле.

Жол

Юч машина да жаннганды

Полициячыла «Кавказ» федерал трассада жол-транспорт болумуну сылтауларын тинтедиле. Аны кезиүүнде юч машина къагъышып, барсын да от алгъанды.

Быйыл 9 июньда 13 сагъатда «Кавказ» трассада Малка элни тийресин-

де авария болгъанды. Тохташдырылгъаныча, «Лада-Калина» эм «Лада Приора» Пятигорскдан Нальчикге келе болгъандыла. «Кия» уа Пятигорск жанына баргъанды.

Биринчи «Калина» бла «Кия» къагъышандыла. Тыш къыраллы улоу алайдан чартлап, Приораны ургъанды. Юч машинаны да от алгъанды

Жолда жюрюуню инспекторлары бизге билдиргенлерича, алгъан жаралары асыры ауурдан, «Калинаны» водители жеринде ауушанды. Энттә төрт адам саулукъ сакълау учреждениялагъа жетдирилгендиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима бла **КЫСЫМЛАНЫ** Аминат.

Учредительле: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствоосуу

Баш редактор

КЬОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ТЕКУЛАНЫ Хая
(баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 40-03-24.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманды эм асламлы информациины эркинликтерин къоруулуп жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декемвриде регистрация этилгендиле.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - II 5893

Газетни басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгендиле.

Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графикке көре
19.00 сагъатда къол салынады.
20.00 сагъатда къол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Мокъаланы Зухура - дежурный редактор, Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретары орунбасарлары; Гелиланы Валя (1,2-чи бетле), Ахматланы Люзат (3, 10-чу бетле), Зезаланы Лиза (4, 9-чу бетле), Бийчексланы Жаннет (11, 12-чи бетле) корректорла.

Тиражы 1639 экз. Заказ № 1229
Багъасы эркиндиди.

Амал

Нальчикден Антaliaягъа – Эки сагъатха

Кёп болмай Нальчикден Тюркю Антalia курорт шахарына тюзүнлөй авиарейс ачылгъанды. Аны Red Wings авиакомпанияны хауа кемеси тамамларыкъды. Ол ыйыкъга эки кере учарыкъды, деп билдириледи «Нальчик» аэропортун телеграм каналында.

Биринчи рейс бу айны онекисинде этилгендиле. Мындан арысында да орта эм бараз күнлөде учулукъду. Орта күн самолёт 13:00 сагъатда Антaliaдан Нальчикке учарыкъды, ызына уа ол күн 16:10 сагъатда атланырыкъды. Үйыхүк курорт шахардан 10:40 сагъатда табириерикди эм артха 13:50 сагъатда чыгъарыкъды.

Эсепле

Тыш къыраллагъа аслам мирзеу жиберилгендиле

Россельхознадзорну Шимал Кавказда регионал аралы управлениясыны специалистлери Къабарты-Малкъардан тышына быйыл жибериллек 200 минг тонна мирзеуге контроль халда къарагъандыла. Сагъынылгъан продукцияны 120 минг тоннасы тыш къыраллада алыуучулагъа ашырылгъанды, ол санда будай, арпа, нартюх да деп билдиригендиле ведомстводан.

Тышына сатыллыкъ мирзеу Россельхознадзорну бизни Республикада Референт арасыны лабораториясында тинтилиди. Специалистле аны фитосанитария жаны бла жорукълагъа келишгенин бла къалгъанын тохташдырадыла, тыш къыралланы карантин жаны бла излемлерине да энчи эс бурадыла.

Экспертиза этилгенден сора фитосанитария эмдә товар документле жарашибдырыладыла. Алада продукция ЕАЭС-ни «Мирзеуну къоркъуусузлугъуну юсюнден» техника регламентине келишгенини юсюнден толу информация басмаланады. Быллай декларацияланы ведомству Управлениясыны специалистлери къайтарып тинтилиде.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬСТИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атты проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_5@mail.ru